

Zabytkowy zespół budowlany więzienia w Kaliszu
 Nr Rejestruj. Zabytków: 188/A [162/A] - wpis. dn. 21.08.1968
 Klasyfikacja wg. Wspólnego Słownika Zamówień, CPV (*Common Procurement Vocabulary*)

LOKALIZACJA – RYS HISTORYCZNY
OPIS - INWENTARYZACJA - ORZECZENIEI TECHNICZNE

CVP 45262521-9 - Roboty murarskie w zakresie fasad
 CVP 45410000-4- 45453000-7 Roboty remontowe i renowacyjne
 CVP 45452000-0 Zewnętrzne czyszczenie budynków
 CVP 45442190-5 Usuwanie warstwy malarskiej

Obiekt: budynek administracyjny w zespole budynków dawnego więzienia w Kaliszu - numer rejestru zabytków: 188/A Inwestor: Wyższa Szkoła Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie adres Inwestora; 62-800 KALISZ ul. Łódzka 2		
inwestycja: REMONT STREFY WEJSCIOWE DO BUDYNKU ADMINISTRACYJNEGO adres inwestycji: 62-800 KALISZ ul. Łódzka 2 działki: nr.ew.:62/1 i 61/2 obręb 032 Tyniec		
Jednostka projektowa: Usługi Projektowe - Waldemar Kasprzak 63-313 Kościelna Wieś ul. Kwiatowa 2c		
mgr inż. architekt Przemysław Wierzbicki 62 872 Żydów k. Kalisz ul. Szkolna 65 specjalność architetoniczna:UAN-7342/30/93 Izba -- WOIA nr: WP-0244 specjalność konstrukcyjno -budowlana: UAN- 7342/30/93 Izba -- PIIB nr: WKP-KX5-25M-TD8 Konserwator Dzieł Sztuki mgr Marek Kawczyński Kalisz 62-800 ul. Częstochowska 12/27	data grudzień 2020	podpis

SPIS TRESCI:

Opisy – Teksty

Dane ewidencyjne   strona 2
Lokalizacja zespołu kaliskiego więzienia   strona 2
Rys historyczny   strona 4
Opis obiektu, stan obecny,   strona 8
orzeczenie technicznym o stanie budynku – strona 9

Rysunki:

Rysunek: IN-1 lokalizacja inwestycji - mapa zasadnicza nieaktualizowana
Rysunek: IN-2 – elewacja frontowa – stan obecny -- skala 1:50
Rysunek: IN-3 : wejście główne rzuty i przekroje - stan obecny – skala 1:50
Rysunek: IN-4 wejście główne detale - stan obecny – skala 1:20

Dane ewidencyjne:

Obiekt: Zabytkowy zespół budowlany więzienia budynek więzienia w Kaliszu położony w dzielnicy – Tyńcu dawniej wieś Tyńiec.

Zespół wpisany do rejestru zabytków w 1968 pod numerem: 188/A (obecnie) województwo wielkopolskie, powiat miejski Kalisz.

- więzienie, ul. Winiarska, nr rej.: 188/A z 21.08.1968; - budynek administracyjny, ul. Łódzka 2, nr rej.: 188/A z 21.08.1968.

Budynki, wzniesione w latach 1844 – 1846 w stylu neoromański według projektu architektów Henryka Marconiego i Franciszka Tournelle'a.

Lokalizacja zespołu kaliskiego więzienia w przestrzeni miasta Kalisza

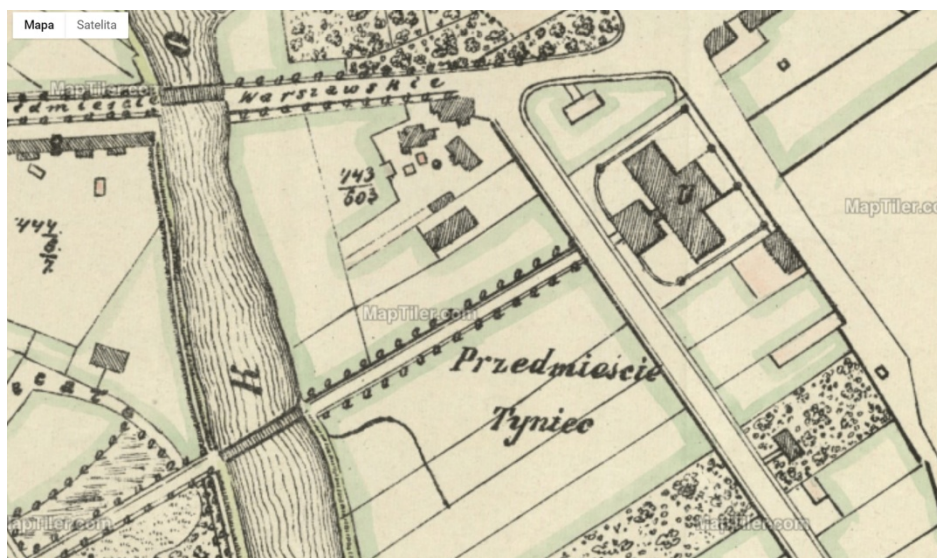
Źródła:

1. plan Bernharda 1825 przerysowany przez Politalskiego 1876 – istotny fragment

Nie istnieje jeszcze zespół więzienia kaliskiego, główny trakt do Kalisza, przebiega obecną ulicą Winiarską. Obecna ulica Łódzka, jest jeszcze dojazdową drogą wielką do pól.

2. plan Politalskiego 1878 – istotny fragment

Zespół więzienny istnieje, obecna ulica Łódzka została wytyczona. Na osi budynku administracyjnego więzienia, wytyczono ulicę Więzienną z mostem przez Prosnę, prowadzącą do udynk pałacu biskupiego.
3. plan Bukowinskiego 1910. – istotny fragment

Istnieje wszystkie elementy założenia więziennego, oraz układ komunikacyjny. Ulica Łódzka jest już wytyczona, w.g. zachowanych zdjęć, nawierzchnia ulicy jest jeszcze gruntową.

Zabytkowy zespół budynków kaliskiego więzienia, zlokalizowano na polach podmiejskiej wsi Tyniec, przy trakcie prowadzącym do miasta Kalisza, który prowadził z Opatówka, obecna ulicą Winiarską i Garncarską łącząc się z traktu warszawskim wchodzącym do granic miasta Kalisza bramą Toruńską. Obecna ulica Łódzka nie był wówczas droga bitą, nie pełniła również funkcji drogi głównej, służyła dojazdowi do pól, w tym związanych z więzieniem.

Analiza archiwaliów wskazują, że do zespołu istniały dwa dojścia – dojazdy. Od strony obecnej ulicy Winiarskiej - wejście do budynku więzienia, oraz wejście do budynku administracyjnego. Od strony do terenów zielonych i pól więzienia. Od wejścia do budynku administracyjnego więzienia, wyznaczono nowa ulicę miejską, na planie Bukowińskiego nazwaną „Aleją do Więzienia”, która przecinała obecną ulicę Łódzką, łącząc zespół więzienny z budynkami dawnego pałacu biskupiego – wówczas siedzibą władz administracji państwowej. Dzisiaj siedziba starostwa ziemskiego.

RYS HISTORYCZNY

Na podstawie: dostępnych publikacji, dokumentów, archiwalnych materiałów ikonograficznych oraz wizja lokalna obiektu:

Zespół więzienny zostało wzniesione w latach 1844 - 1846, pełni swą pierwotną funkcję do roku 2105.

Okres oświecenia, koniec XVII wieku do początku XIX wieku, zmiany w filozofii, prawie, pedagogice, medycynie, spowodowały nowatorskie podejście do zadań systemu penitencjarnego. Spowodowało to potrzebę stworzenia odrębnych budynków – zespołów obiektów, z rozwiązaniami funkcjonalnymi projektowanych na potrzeby więziennictwa. Zamiast adaptowanych dotychczas na takie cele, obiektów fortecznych i obronnych, klasztornych itp. Na terenach ówczesnego Królestwa Polskiego, zbudowano wówczas 5 owych zakładów penitencjarnych w tym w Kaliszu. Projektantem kaliskiego więzienia byli: znamienity architekt warszawski, pochodzenia włoskiego Henryk Marconi oraz jego uczeń Franciszek Tournelle z Kaliszu. Forma architektoniczna obiektu, była stylizowana na średniowieczny donżon – wieża łącząca w sobie główne funkcje mieszkalne i obronne, pierwotnie bez okalających murów obronnych, co było prawdopodobnie świadomą decyzją projektantów, umożliwiając przez to ekspozycję obiektów zespołu w krajobrazie przedmieścia miasta. Do części budynku więziennego, przyległ budynek administracyjny z pomieszczeniami sądu śledczego. W budynku więzienia znajdowało się łącznie 120 jednoosobowych cel z wysoko usytuowanym zakratowanym okienkiem, podłoga pokryta była asfaltem. Cele wyposażono w wiszące łóżka, sedes, obok pojemniki z wodą, ławę i system grzewczy w postaci systemu wodnych rur stalowych spełniających rolę kaloryfera, ogrzewanych centralnym grzewczym piecem wodnym. Forma i układ funkcjonalny budynków wynikał z realizacji idei oświeceniowych pedagogiczno - wychowawczych, oraz higienicznych.

Informacje o obiekcie zaczerpnięto z rejestru zabytków województwa kaliskiego oraz z monografii Krystiana Bedyńskiego „Historia więzienia w Kaliszu (1846-2015)” Przegląd Więziennictwa Polskiego, nr 94, Warszawa 2017.

Pełna treść monografii, jest dostępna w sieci Internet, pod adresem:

<https://sw.gov.pl/assets/20/64/08/4fb6a58e6b52d1893046a8b9853c575a592e26f1.pdf>

Pierwotnie, zapewne zgodnie z ideą projektową, zespół penitencjarny składa się z dwóch budynków: więziennego oraz administracyjnego z pomieszczeniami sądu penitencjarnego. Wejście główne do więzienia zaprojektowano i zrealizowano od ulicy Winiarskiej. Budynek administracyjny posiadał odrębne wejście, od strony pól, które dla potrzeb tej instytucji przekształconych w tereny

zielone. Wejście to miało charakter „pałacowy” ze schodami terenowymi i tarasem przed elewacją frontową budynku. Z tarasu wejściowego oraz okien pomieszczeń w elewacji głównej, rozciągał się widok na panoramę miasta. Było to z pewnością świadome działania architektów, którzy zastosowali tu idee „belvedere”, stosowaną w założeniach pałacowych. Z pomieszczeń budynku, położonego na wzgórzu ukazywała się piękny widok - panorama miasta Kalisz. Słynny Kaliski Park Miejski, który dzisiaj ogranicz ekspozycję krajobrazu miasta tynieckiego „więziennego wzgórze”, w tym czasie jeszcze nie istniał. Można domniemywać, że miejsce, forma i idea projektu kompleksu więziennego, wynikała ze świadomego działania architektów, którzy kierowali się idami, które poprawy postaw i charakterów jednostek zdeprawowanych, naruszających reguł społeczne wiązały z otoczeniem w jakim przestępca przebywał. Poprawę miała przynieść izolacja w więzieniu zlokalizowanym wśród zieleni urządzonej oraz terenów rolnych, które miały służyć wychowaniu przez prace. Elementem resocjalizacji i wychowania skazanych, miał dać również odległy – piękny krajobraz miasta, kontrastujący z surową, choć w pełni higieniczną, forteczną architekturą miejsca odbywania kary, było. Idea takie świadomie zrealizowane zostały przez architektów w formie, funkcji budynków jak i kompozycji otoczenia zespołu więziennego.

Budynek więzienny z administracyjnym połączono na poziomie pierwszego piętra, zamkniętą galerijnym – łącznikiem, stylizowanym na obronnych łącznikach - przejściach wzorowanym na elementy architektonicznych stosowanych w fortyfikacjach średniowiecznej nazywanych „szyją”.

Pod koniec XIX wieku, w czasach administracji rosyjskiej, idee otwartości ostatecznie odrzucono, wprowadzając ścisłą izolację więźniów. Zespół więzienny otoczono wtedy murem, który w kolejnych latach podwyższono do obecnej wysokości, dobudowując w narożach wieżycę strażnicze, przez co obiekt zyskał ostatecznie formę zamku – fortyfikacji.

Widok zespołu od ul. Warszawskiej około 1892

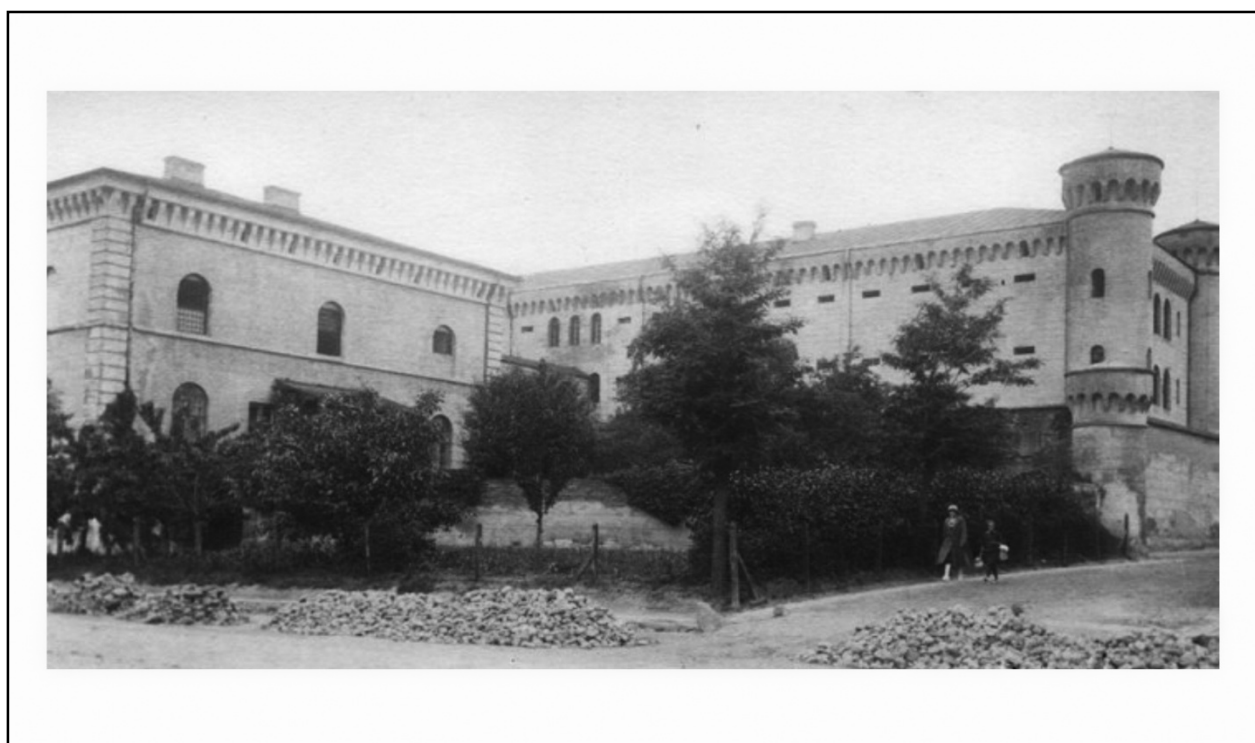
© opuszczonemiejsca.ftog.pl

Widok frontu budynku administracyjnego około 1892 roku

Wejście do budynku administracyjnego, położone było o około 1-1,5 metra powyżej terenu gruntu. Pierwotnie wejścia zlokalizowane było w okładzie "on face" - na wprost, składało się z pięciu stopni chodów, zamknięte były ścianami bocznymi.

W latach 20 XX wieku, rozpoczęto brukowanie obecnej ulicy Łódzkiej, pierwotnie gruntowej drogi polnej, prowadzącej do pól wsi Tyniec w tym terenów służących więzieniu. Inwestycji tej ni ukończono do roku 1939.

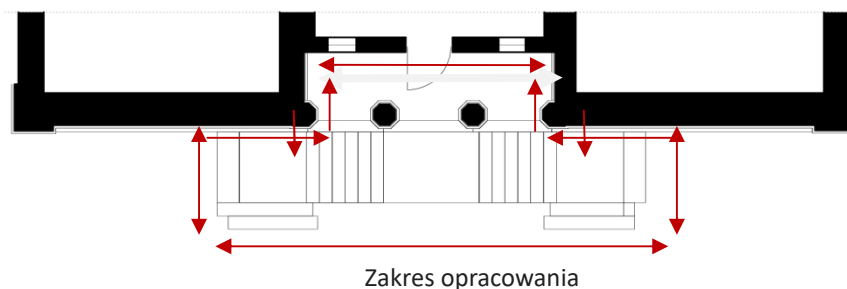
W czasie II Wojny Światowej, administracja niemiecka, ukończyła budowę odcinek ulicy Łódzkiej, przed wiezieniem, podwyższając niweletę ulicy o około 1 metra oraz zbliżając krawężnik ulicy i tym samym jej trotuar do elewacji budynku. Spowodowało, to konieczność przebudowy

schodów zewnętrznego wejścia do budynku administracyjnego. Pierwotne chody prostopadłe równoległe do elewacji rozebrano. Wykonując nowe, składające się z dwu symetrycznych osiowo biegów w układzie „L, po obu stronach podcienia wejścia”, z głównymi biegami równoległe do ściany frontowej budynku. Wysuwając jednocześnie spocznik środkowy schodów, przed elewację budynku. Kolejna przebudowa schodów, zrealizowana po roku 2010, korygując schody na styku ze zmodernizowanym trotuarem, z pozostawieniem pozostałej części schodów do budynku.

OPIS OBIEKTU– INWENTARYZACJA– STN OBECNY

dotyczy : strefy wejściowe do budynku administracyjnego

Zakres opracowania projektu remontu strefy frontowej budynku administracyjnego, wskazano na szkicu powyżej. Obejmuje schody terenowe, ganek wejściowy oraz hal wejściowy.

Budynek administracyjny kompleksu więziennego, zbudowany został w latach 1844 – 1846 XIX wieku.

Budynek wykonano w tradycyjnej technologii murowe:

- - ściany zewnętrzna elewacyjne oraz wewnętrzne, murowe z cegły ceramicznej pełnej (czerwonej), murowane na zaprawie wapiennej.
- - Tynki ścian elewacji: pierwotnie ceglane ściany budynków zespołu więziennego, otynkowano, tynkiem wapiennym barwionym w masie mączką ceglana, uzyskano czerwoną ceglastą barwę ścian budynków całego zespołu. Fakt ten potwierdza: barwa i struktura zachowanych tynków, zwłaszcza w strefie budynku więziennego.

Widok warstwy tynku wapiennego barwionego w masie, mączką ceglana oraz późniejszych warstw naprawczych tynku.

Przekrój warstwy tynku pierwotnego, grubość około 3-5 cm, ściana elewacji frontowej budynku biurowego, od strony podwórza wewnętrznego.

W późniejszych okresach, przeprowadzono wielokrotnie remonty naprawcze ścian, prace te wykonano głównie w budynku administracyjnym, w mniejszym stopniu w budynku więzienia. Przy prowadzeniu prac remontowych, stosowano aktualnie dostępne rozwiązania materiałowe rodzaje robót budowlanych i technologie. Największych ingerencje dokonano w strefie elewacji frontowej budynku administracyjnego. W tej strefie w dużym stopniu wymieniono pierwotne tynki na wapienne, miejscami cementowo – wapienne. Na tykach ścian położono barwione tynki wapienne fakturowe. Na które w kolejnych etapach prac remontowych, wykonano nakrop - szpryc tzw. „baranek z maszynyki”. W ostatnim, najnowszym etapie prac remontowych wykonano malowanie elewacji farbami emulsyjnymi.

- - Strop piwnic budynku administracyjnego, w tym strop wejścia – podcienia, sklepienie – sklepienia łukowe, murowane ceglane, oparte na ścianach ceglanych, rozwiązanie klasyczne dla okresu budowy obiektu. Pachy sklepień, wypełniane są zasypem piaskowym, do wysokości zwornika sklepienia. Na zasypce ułożone są legary drewniane, na których ułożono drewniane podłogi pomieszczeń partu. We fragmencie podcienia wejściowego, na podsypce piaskowej ułożono posadzkę kamienną.

- - Stropy pietra pierwszego oraz pozostałych pięter, wykonano z masywnych belek drewnianych, mocowanych na ścianach nośnych. Sposób wykończenia stropów - warstwa użytkowa, Rozwiązanie typowa dla okresu budowy obiektu, zastosowano tzw. „ślepy pułap”. W późniejszym okresie użytkowania obiektu dokonano wielu wtórnych podziałów pomieszczeń oraz remontów i korekt ich wykończenia. W ostatnio wykonywanych pracach remontowych, stosowano współczesne systemy budowlane, typu przegrody lekkie tzw. gipsowo kartonowe itp. - **Precyzyjna określenie stanu technicznego drewnianych stropów drewnianych, wymaga dokonania odkrywek elementów zakrytych.**

- - Otwory okienne i drzwiowe sklepienie – sklepienia łukami.
- - Fundamenty i ściany fundamentowe ceglane.
- - Wejście główne do budynku, we wnęce - podcieniu elewacji frontowej, na poziomie parteru budynku. Poziom parteru budynku w strefie wejściowej wynosi około 1,75 metra ponad poziom terenu - chodnika ulicy Łódzkiej przy wejściu główny,

- - Podcień strefy wejściowej zamknięty jest kolumnadą zlokalizowana w linii ściany frontowej elewacji, posiada dwie wolnostojące kolumny, oraz zamykające ją po obu stronach półkolumny, wtopione w narożnik lico elewacji.

- Zachowane bariery zamykające po obu stronach otwartą przestrzeń podcienia pomiędzy kolumnami a półkolumnami, po lewej i prawej stronie podcienia. Nie są elementami oryginalnymi – pierwotnymi, wykonane zostały około roku 1941- 42. Ich parametry ergonomiczne, nie spełniają aktualnych wymagań warunków technicznych w budownictwie dla budynków użyteczności publicznej.

- - Ponad belkowaniem kolumnady znajduje się strop podestu klatki chodowej na pierwsze piętro budynku. (patrz rysunek numer IN-3). Schody z parteru na piętro budynku, wykonane z drewna. Do wykonania schodów zastopowano masywne bale drewniane o dużych przekrojach. Konstrukcja schodów tradycyjne ciesielska. Spocznik schodów drewniany z podłoga drewniana z tzw. ślepym pułapem. Od strony podcienia wejściowego, sufit podcienia wykończony, tynkiem wapiennym układanym na trzcinie. Przed przystąpieniem do remontu , należy dokonać odkrywki – rewizji, dla sprawdzenia stanu zachowania tych elementów. Ocena wizualna oraz ocena reakcji konstrukcji schodów, na dynamiczne obciążenie ciężarem człowieka – około 80 kilogramów. Wskazuje na to, że stan elementów konstrukcji drewnianej schodów, jest zadowalający. Jednakże dla dalszego użytkowania otwartej klatki chodowej, jak głównej drogi komunikacji i ewakuacji. Wymagane jest wykonanie ekspertyzy konstrukcyjno – budowlanej, oceniającej stan schodów w zakresie spełnienia aktualnych wymagań Warunków Technicznych w Budownictwie, w aspektach wymagań dla obiektów użyteczności publicznej w zakresie: nośności oraz ochrony przeciwpożarowej. **Ocena spełnienia tych wymagań, nie jest przedmiotem niniejszego opracowania.**

Widok biegu schodowego i spocznika schodów wejścia do budynku administracyjnego więzienia - stan obecny

Przed kolumnada wejścia głównego, znajdują się otwarte schody terenowe, prowadzące z poziomu terenu na poziom podcienia - wejścia na parterze budynku. Po wyburzeniu pierwotnych schodów prostopadłych do linii elewacji. W latach po roku 1940 schody wykonano nowe terenowe o głównym biegu równoległym do elewacji frontowej budynku. Schody te, wykonano są z płyt kamiennych

schody styk biegu z obudową ściany oporowej

kamienna obudowa ściany oporowej schodów

bieg lewy schodów

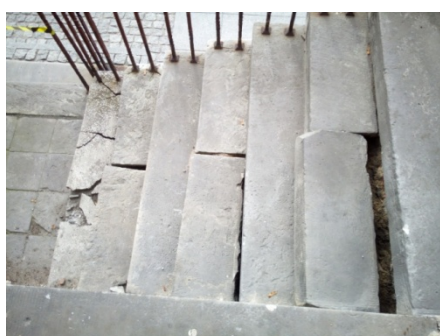
schody spocznik środkowy

schody spocznik boczny

schody poręcz podestu wejścia głównego

prawy bieg schodów

schody - balustrada

- stopnice wykonano z masywnych granitowych płyt o gabarytach około wysokość 15cm x 35-36cm x 160 cm oraz 15cm x 35-36cm x 79 cm układane naprzemiennie. Stopnie ułożono na podbudowie z betonu, na zagęszczonym zasypie piaskowym. Od strony budynku zasyp oparty jest o ścianę elewacji, od trotuaru, na ścianie oporowej.
- ściana oporowa wygórowana jest z cegły ceramicznej opartej na fundamencie.
- ceglana ściana oporowa jest oblicowana kształtkami kamiennymi z piaskowca (około 34 cm x 60 cm x ~5 cm).
- podest główny schodów oraz dwa symetryczne podesty boczne, ograniczone są płytami kamiennymi jak stopnice schodów, oraz wypełnione są kamiennymi płytami, w podziale ¼ szerokości podestów.
- Zachowane bariery schodów. Nie są elementami oryginalnymi – pierwotnymi, wykonane zostały około roku 1941- 42. Ich parametry ergonomiczne, nie spełniają aktualnych wymagań warunków technicznych w budownictwie dla budynków użyteczności publicznej.
- Masywne stopnie płytowe (wykonane z jednolitej bryły kamiennej), są w części niestabilne, z powodu wypłukani podbudowy piaskowe. Po uniesieniu dwu stopnic w biegu prawym , odkryto, że na ich spodniej stronie znajdują się kute wgłębnie inskrypcje. Pozostałe stopnie nie odkryto.

- Na płycie kamienne „A” znajduje się napis epitafijny w języku niemieckim z datą 1915.
- Na płycie „B” znajduje się inskrypcja epitafijna w języku polskim.
  - .....SŁAW KOT
  - .....30 roku
  - .....Sierpnia
  - .....914 r
  - Płyty te wykonano z granitu, powszechnie używanego w II RP w okolicach Kalisza.

Uzasadnione jest domniemanie, że materiał użyty na budowę schodów, pochodzi ze zniszczonych miejsc pamięci, pomników lub nagrobków z Kalisza i okolic. Jest wiadomym, że po roku 1940 włączono Kalisza do III Rzeszy, w ramach utworzonego regionu administracyjnego Kraj Warty (niem. Wartheland). W Kaliszu oraz całym regionie, administracja okupacyjna nakazała zburzyć wiele pomników, cmentarzy, epitafiów, tablic pamiątkowych i innych polskich symboli. Najbardziej znanym jest likwidacja starego cmentarza żydowskiego. Miedzy innymi w zlikwidowano również: pomnik Legionistów w Szczypiornie; Mauzoleum Legionistów przy ulicy Mickiewicza; pomnik 29 Pułk Strzelców Kaniowskich na palcu św. Józefa. \ Odkryte artefakty nie wskazują jednoznacznie, miejsca z którego mogą pochodzić. Należy przeprowadzić badania archeologiczno oraz epigraficzne w celu wyjaśnienie historii miejsca ich pochodzenia oraz znaczenia ich treści.

ORZECZENIE TECHNICZNYM O STANIE BUDYNKU W ZAKRESI OBJĘTYM OPRACOWANIEM: „REMONT STREFY WEJŚCIOWE DO BUDYNKU ADMINISTRACYJNEGO”

Podstawa opracowania:

1. wizji lokalnej w obiekcie
2. inwentaryzacja budowana w zakresie opracowania.
3. analiza historycznych materiałów ikonograficznych

Budynek wykonano w tradycyjnej technologii murowe:

- ściany elewacyjne oraz wewnętrzne, murowe z cegły pełnej na zaprawie wapiennej.
- tynki ścian elewacji: pierwotnie ceglane ściany budynków zespołu więziennego, wykończono tynkiem wapiennym, barwionym w masie mączką ceglana, uzyskano czerwoną ceglastą barwę ścian budynków całego zespołu. Wykonano tynki o grubości 2,0 – 4 cm, co pozwalało na wykonanie (wycięcie) bezpośrednio w masie tynkarskiej boni podziałowych ścian itp. - elementów kształtujących tektonikę elewacji. Warstwę fakturującą – zewnętrzną pierwotnie wykonano metoda cyklowania tynku. Fakt ten potwierdza, zachowana w strefie budynku więziennego struktura i barwa, tynków.

Widok przekroju warstwy tynku wapiennego barwionego w masie mączką ceglana, grubość około 3-5 cm, widoczny odspojonej elewacji budynku administracyjnego, od strony podwórza wewnętrznego

Przekrój warstwy pierwotnego tynku, grubość około 3,5-5 cm, ściana elewacji frontowej budynku biurowego, od strony podwórza wewnętrznego.

- W późniejszych okresach, przeprowadzono wielokrotnie remonty naprawcze ścian. Roboty te wykonano głównie w budynku administracyjnym, w mniejszym stopniu w budynku więzienia. Przy prowadzeniu prac remontowych, stosowano aktualnie dostępne rozwiązania materiałowe rodzaje robót budowlanych i technologie. Największych ingerencje dokonano w strefie elewacji frontowej budynku administracyjnego. W tej strefie w dużym stopniu wymieniono pierwotne tynki na wapienne, miejscami cementowo – wapienne. W następnym etapie prac remontowych, na istniejących tykach położono barwione tynki wapienne fakturowe. Na które w kolejnych etapach prac remontowych, wykonano nakrop - szpryc tzw. „baranek z maszynki”. W ostatnim, najnowszym etapie prac remontowych wykonano malowanie elewacji farbami emulsyjnymi. Prace te były prowadzone siłami niefachowymi, najprawdopodobniej wykonywali je na przestrzeni lat, osadzeni tu więźniowie.

Stwierdza się, że obecne warstwy wykończeniowe ścian elewacji frontowej, nie są tynkami pierwotnymi budynku. Składają się z wielu fragmentów wykonywanych w kolejnych okresach eksploatacji budynku w ramach prowadzonych prac naprawczo – remontowych. Stan tynków strefy wejściowej do budynku jest zły, miejscami skrajnie zły (stan awaryjny). Występuje znaczny stopień destrukcji struktury tynków wapiennych oraz wypraw tynkarskich wykończeniowych, które wielokrotnie nieudolnie „estetyzowano” przez po malowanie farbami emulsyjnymi. Powodem nieprawidłowego stanu technicznego oraz utraty walorów estetycznych budynku, jest zastosowanie niewłaściwych materiałów, technologii napraw ścian elewacji oraz elementów sztukatorskich kształtujących estetykę elewację. Zastosowane rozwiązania materiałowe są niekiedy wzajemnie sprzeczne technologicznie, co powoduje degradację użytych materiałów, odspojenia tynków od struktury nośnej konstrukcyjnej - ściany ceglane elewacji. Stan zachowania ceglano muru ścian nie jest zły, co można ocenić w miejscach obecnie całkowicie odspojonych, dostępnych do oceny wizualnej. Ostateczna ocena stanu ścian, wymaga jednakże szczegółowej oceny, po odsłonięciu skorodowanych warstw wykończenia.

- strop piwnic budynku administracyjnego, w tym strop wejścia – podcienia, sklepienie – sklepienia łukowe, murowane ceglano, oparte na ścianach ceglanych, rozwiązanie klasyczne dla okresu budowy obiektu. Pachy sklepień, wypełniane są zasypem piaskowym, do wysokości zwornika sklepienia. Na zasypce ułożone są legary drewniane, na których ułożono drewniane podłogi pomieszczeń partu. We fragmencie podcienia wejściowego, na podsypce piaskowej ułożono posadzkę kamienną.

- stropy pietra pierwszego oraz pozostałych pięter, wykonano z masywnych belek drewnianych, mocowanych na ścianach nośnych. Sposób wykończenia stropów - warstwa użytkowa: rozwiązanie typowe dla okresu budowy obiektu, zastosowano stropy z tzw. „ślepy pułapem”. W późniejszym okresie użytkowania obiektu dokonano wielu wtórnych podziałów pomieszczeń oraz remontów i korekt ich wykończenia. W ostatnio wykonywanych pracach remontowych, stosowano współczesne systemy budowlane, typu przegrody lekkie tzw. gipsowo kartonowe itp.

- otwory okienne i drzwiowe sklepienie – sklepienia łukami.
- fundamenty i ściany fundamentowe ceglano.
- wejście główne do budynku, we wnęcie - podcieniu elewacji frontowej, na poziomie parteru budynku. poziom parteru budynku w strefie wejściowej wynosi około 1,75 metra ponad poziom terenu - chodnika ulicy Łódzkiej przy wejściu głównym,
- - podcień strefy wejściowej zamknięty jest kolumnadą zlokalizowaną w linii ściany frontowej elewacji, posiada dwie wolnostojące kolumny, oraz zamykające ją po obu stronach półkolumny, wtopione w narożnik lico elewacji.
- ponad belkowaniem kolumnady znajduje się strop podestu klatki chodowej na pierwsze piętro budynku. (patrz rysunek RYS IN-3).
- schody wewnętrzne z parteru na piętro – drewniane. spocznik schodów podłoga drewniana. Od strony podcienia wejściowego, ślepy pułap wykończony, tynkiem wapiennym układanym na trzcinie.

Precyzyjne określenie stanu technicznego drewnianych stropów stopów drewniany, wymaga dokonania odkrywek elementów zakrytych. Należy również ocenić stan murów piwnic. Wizualna ich ocena wskazuje na wysoki stopień zawilgocenia.

Obecne warstwy wykończeniowe elewacji strefy wejściowej do budynku, są wtórne, nie posiadają cech oryginalności - unikatowych, warty zachowania przez ich konserwację zachowawczą. Ze względów technicznych i ekonomicznych. W sytuacji tej, właściwym postępowaniem jest następujące:

- **usunięcie istniejących tynków strefy wejściowej. Zakres wskazano na rysunkach.**
- **ocena stanu ścian elewacji i ich ewentualna naprawa.**
- **wykonanie nowych warstw tynkarskich z zastosowaniem pierwotnej technologii użytej w budynkach zespołu -**

Zewnętrzne schody terenowe wejścia głównego

Przed kolumnadą wejścia głównego, znajdują się schody terenowe, prowadzące z poziomu terenu na poziom podcienia - wejścia na parterze budynku o głównym biegu równoległym do elewacji frontowej budynku. Stopnice schodów masowe monolityczne, wykonano z płyt kamiennych.

Stopnice, podstopnice oraz elementy wyprawy ścian bocznych schodów, wykonane są z kamiennych płyt, wizualnie z jednego typu kamienia, wtórnie użytego po przekuciu bloków. Uzyskanych z rozbiórek innych obiektów. Powszechnie używany w podobnych zastosowaniach w Kaliszu i jego okolicach.

Konstrukcja wsporcza schodów są - ściany boczne schodów wykonane są z mury ceglanej, oraz ściany boczna elewacji frontowej budynku. Oprawa ścian ocznych schodów wykonana jest z bloków kamiennych z analogicznego materiału jak stopnice i podstopnice schodów i podest schodów. Stopnie układane są na, wypełniającego przestrzeń pomiędzy sianą schodów a ścianą elewacyjną budynku. Podest schodów ułożony jest również na zasypce z piasku stabilizowanego betonem. Płyty podestu wykonane są z tego samego materiału co stopnice, podstopnice i wyprawy ścian bocznych schodów. Stopnice są odspojone i przez to niestabilne - ruchome.

Schody i podcienie, posiadają bariery wykonane z kształtowników stalowych walcowanych o przekroju kwadratowym oraz z bednarki. Bariery wykonano w technologii ślusarskiej, z użyciem obróbki maszynowej stali. Pochwyty barier pierwotnie wykonane były z drewna, element ten nie zachował się. Wysokość barier wynosi około 9 cm, co nie spełnia wymagań warunków technicznych w budownictwie (wymagana jest wysokość minimalna 110 cm).

Schody zewnętrzne wejścia znajdują się w złym stanie technicznym. Występuję liczne odspojenie elementów schodów oraz utrata stateczności elementów, w szczególności stopnic schodów.

Wnioski i zalecenia:

- a. A - W obecnym stanie technicznym, użytkowanie schodów zewnętrznych zagraża bezpieczeństwu użytkowników.
- b. B- z uwagi na zły stan techniczny schodów oraz fakt, że zastosowano do ich budowy elementy wyrobione w innych obiektach podlegających ochronie wartości kulturowych. W zakresie niemożliwym do stwierdzenia bez całkowitego rozebrania schodów. Ekonomicznie i technicznie niezasadnym jest częściowo usunięcie elementów będących artefaktami z innych obiektów z wymianą na nowe, z pozostawieniem pozostałych elementów.
- c. C - Zaleca się całkowitą rozbiórką schodów, łącznie z elementami fundamentów oraz ich odtworzenie w formie architektonicznej uzgodnionej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu
- d. D - Tryb dalszego postępowania z elementami zabytku, należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu. Zgodnie z zasadami ochrony wartości kulturowych, elementy schodów wykonane z wtórnie użytych elementów innych zabytków nieruchomości, należy zdemonstrować i zabezpieczyć. Przed ich zdemontowaniem należy przeprowadzić badanie archeologiczne oraz badania epigraficzne inskrypcji znajdujących się na obecnych spodnich stronach płyt.
- e. Ponieważ obecne bariery schodów oraz znajdujące się po obu stronach otwartą przestrzeń podcienia. Nie są elementami oryginalnymi pierwotnymi, istotnymi dla zachowania istotnych wartości kulturowych oraz nie spełniają wymagań obowiązujących warunków technicznych w budownictwie dla budynków użyteczności publicznej. Zaleca się ich usunięcie i zatopienie owymi barierami

wykonami z kwadratowych stalowych profili (rur kwadratowych) z nawiązaniem do obecnego ich kształtu i formy.

Wymagania w zakresie pozwolenia na realizację zaplanowanych robót remontowych:

1. wskazany zakres rób polegającej na remoncie i odtworzeniu części budynku, nie wymagaj uzyskania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu inwestycji. Ponieważ zakres planowanej inwestycji nie zmienia w istotnym zakresie parametrów urbanistycznych i technicznych budynku.
2. z uwagi na to, że zespół budynków więzienia podlega ochronie konserwatorskiej, wymagane jest uzyskania opinii Delegatury w Kaliszu, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.
3. wymagane jest uzyskanie decyzji pozwolenia na budowę , na realizację zaplanowanej inwestycji.

.....
podpis

Kalisz
 JEDNOSTKA EWIDENCYJNA (identyfikator; nazwa):
 306101_1; M. Kalisz
 OBRĘB EWIDENCYJNY (identyfikator; nazwa):
 306101_1.0032; 032-Tyniec
 POŁOŻENIE (ulica, adres):
 Kalisz, ul. Łódzka 2

GODŁO MAPY:
 6.163.21.20.1.2, 6.163.21.20.1.4

NAZWA UKŁADU WSPÓLRZĘDNYCH PROSTOKĄTNYCH PŁASKICH:
 PL-2000 strefa 6

NAZWA UKŁADU WYSOKOŚCI:
 Kronsztad'60

INFORMACJE O SŁUŻEBNOŚCIACH GRUNTOWYCH:
 Mapa została wykonana bez ustalenia służebności gruntowych
 OZNACZENIE KANCELARYJNE ZGŁOSZENIA PRACY GEODEZYJNEJ:
 KERG: 032-12/2013

OZNACZENIE GRANIC AKTUALIZOWANEGO OBSZARU: _____

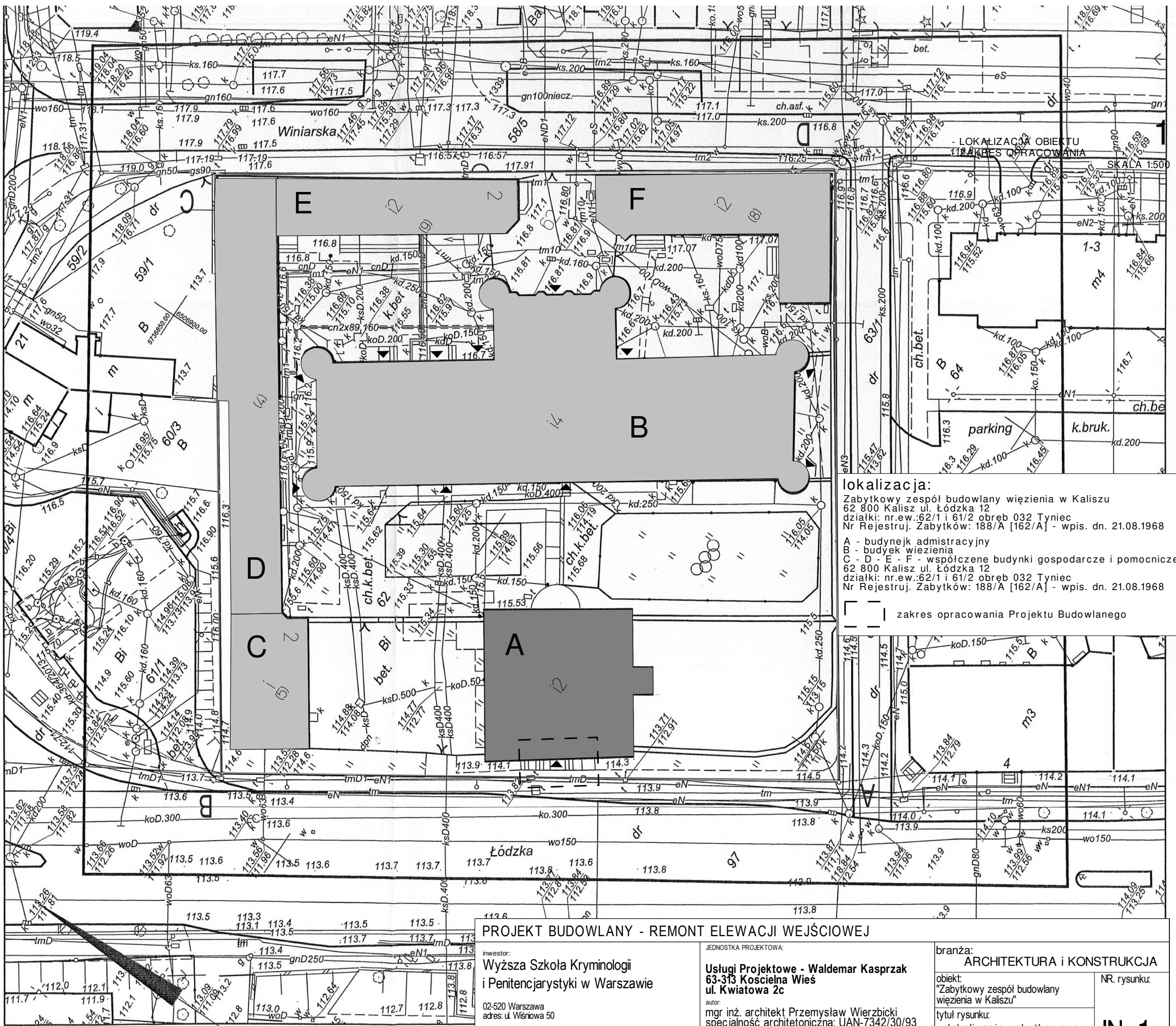
DATA OPRACOWANIA MAPY:
 12-12-2013 r.

ZAKŁAD
 USŁUG GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNYCH
 mgr inż. Marek Skubisz
 ul. Łomnicka 12, tel./fax 766 48 69
 62-800 Kalisz
 NIP 630-000-0000

(nazwa i imię i nazwisko podmiotu)

Geodeta uprawniony
 mgr inż. Marek Skubisz
 Nr uprawnień 6087
 zakres 1-3

(imię i nazwisko geodety uprawnionego, nr uprawnień)

lokalizacja:
 Zabytkowy zespół budowlany więzienia w Kaliszu
 62 800 Kalisz ul. Łódzka 12
 działki: nr.ew.:62/1 i 61/2 obręb 032 Tyniec
 Nr Rejestruj. Zabytków: 188/A [162/A] - wpis. dn. 21.08.1968
 A - budynek administracyjny
 B - budynek więzienia
 C - D - E - F - współczone budynki gospodarcze i pomocnicze
 62 800 Kalisz ul. Łódzka 12
 działki: nr.ew.:62/1 i 61/2 obręb 032 Tyniec
 Nr Rejestruj. Zabytków: 188/A [162/A] - wpis. dn. 21.08.1968
 zakres opracowania Projektu Budowlanego

PRZEZYDENT MIASTA KALISZA
 MIEJSKI OŚRODEK DOKUMENTACJI
 GEODEZYJNEJ I KARTOGRAFICZNEJ
 W obszarze oznaczonym linią .....
 dokonano aktualizacji treści
 mapy zasadniczej. Dokumenty
 z pomiaru uzupełniającego
 do zasobu miejskiego w dniu .....
 i zaewidencjonowano pod nr .....
 NINIEJSZA MAPA MOŻE SŁUŻYĆ
 DO CEŁÓW PROJEKTOWYCH
 Projektowane obiekty budowlane
 wymagające pozwolenia na budowę
 podlegają wytyczeniu i inwentaryzacji
 powykonawczej przez jednostki uprawnione
 do wykonywania prac geodezyjnych
 Kalisz, dnia .....
 Kierownik Miejskiego Ośrodka
 Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
 (Imię i nazwisko, podpis, stanowisko
 służbowe osoby upoważnionej)

Znaki geodezyjne oraz urządzenia zabezpieczające te znaki podlegają ochronie.

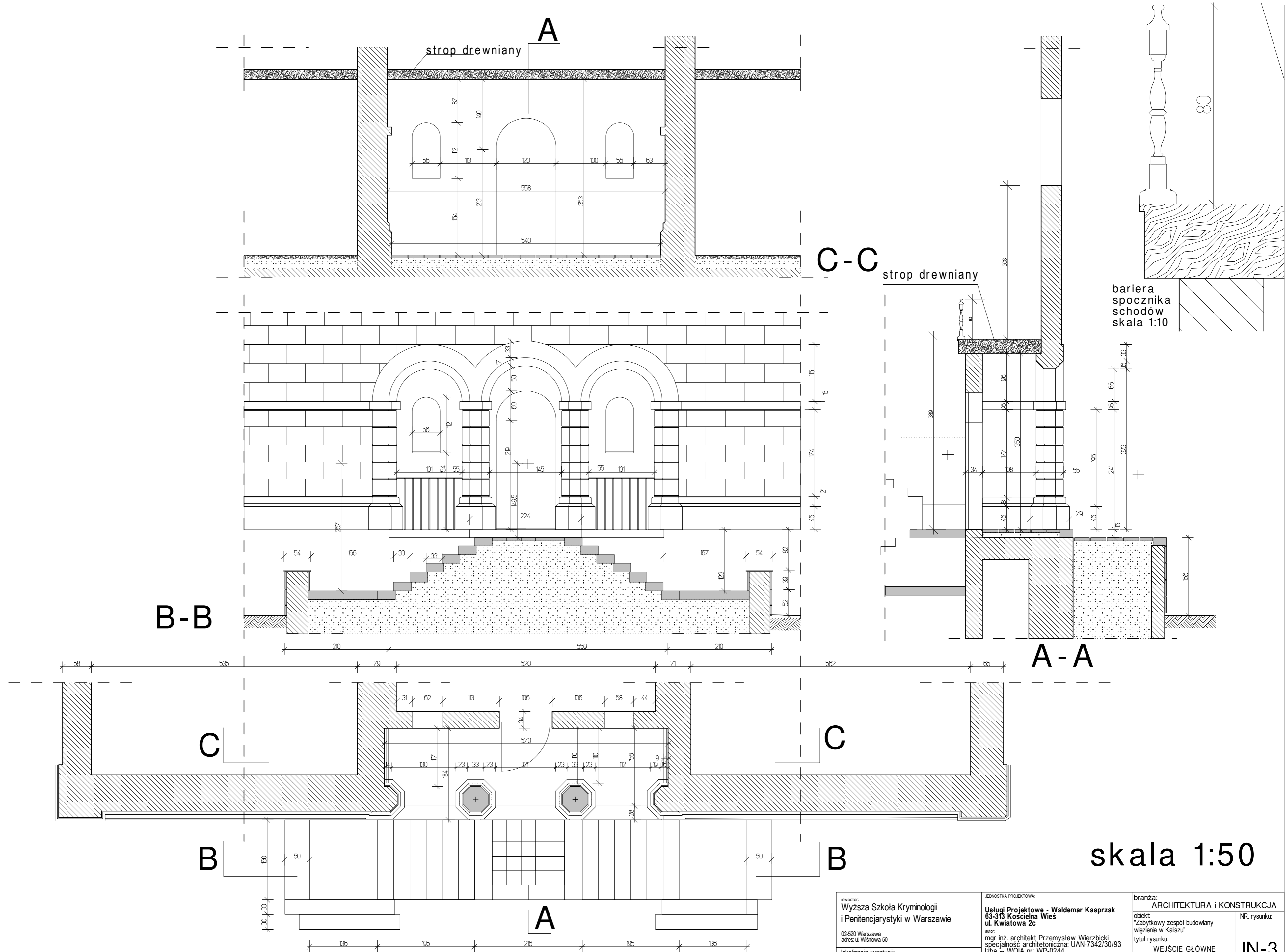
Nie wyklucza się w terenie innych nie wykazanych na niniejszej mapie urządzeń podziemnych, dla których nie wykonano inwentaryzacji lub o których brak jest informacji w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym.

Linią ..... wykazano projektowane sieci uzbrojenia terenu i obiekty budowlane będące treścią nakładki „R”.

UWAGI:
 Nr ks. rob.: 329/2013, tel. kom.: 513 132 799
 e-mail: geodezjaskubisz@wp.pl, www.geodezjaskubisz.pl

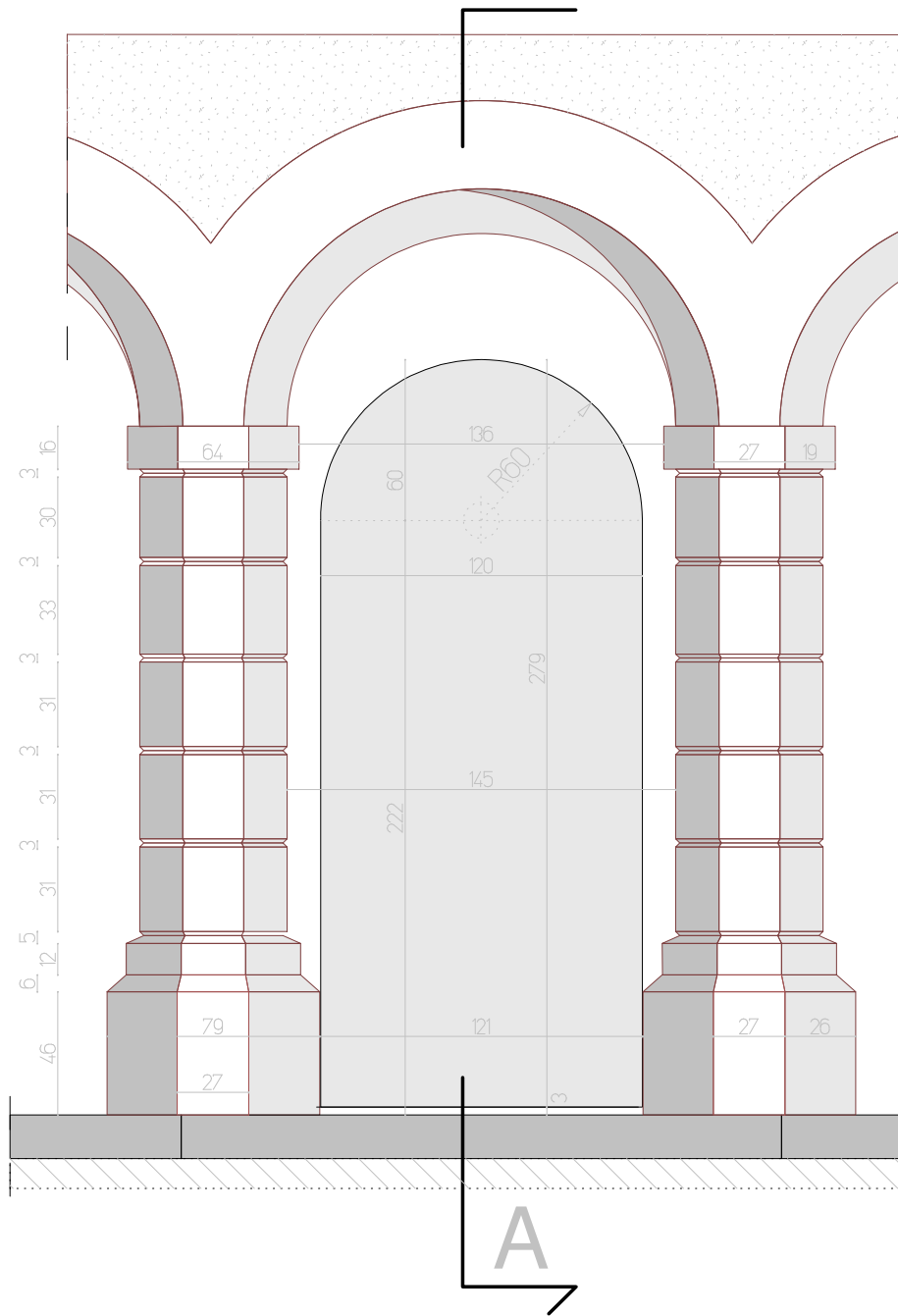
PROJEKT BUDOWLANY - REMONT ELEWACJI WEJŚCIOWEJ		JEDNOSTKA PROJEKTOWA:	
inwestor: Wyższa Szkoła Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie		Usługi Projektowe - Waldemar Kasprzak 63-313 Koscielna Wieś ul. Kwiatowa 2c	
02-520 Warszawa adres: ul. Wiśniowa 50		autor: mgr inż. architekt Przemysław Wierzbicki specjalność architektoniczna: UAN-7342/30/93 Izba -- WOIA nr: WP-0244 specjalność konst.-budowlana: UAN-7342/30/93 Izba -- PliB nr: WKP-KX-5-25M-TD8	
lokalizacja inwestycji: 62-800 KALISZ ul. ul. Łódzka 2 działki: nr: 62/1 i 61/2 obręb 032 Tyniec		branża: ARCHITEKTURA i KONSTRUKCJA	
		obiekt: "Zabytkowy zespół budowlany więzienia w Kaliszu"	
		tytuł rysunku: lokalizacja zabytkowego: Zespołu Budynków Więzienia mapa nieaktualizowana	
		NR. rysunku: IN 1	

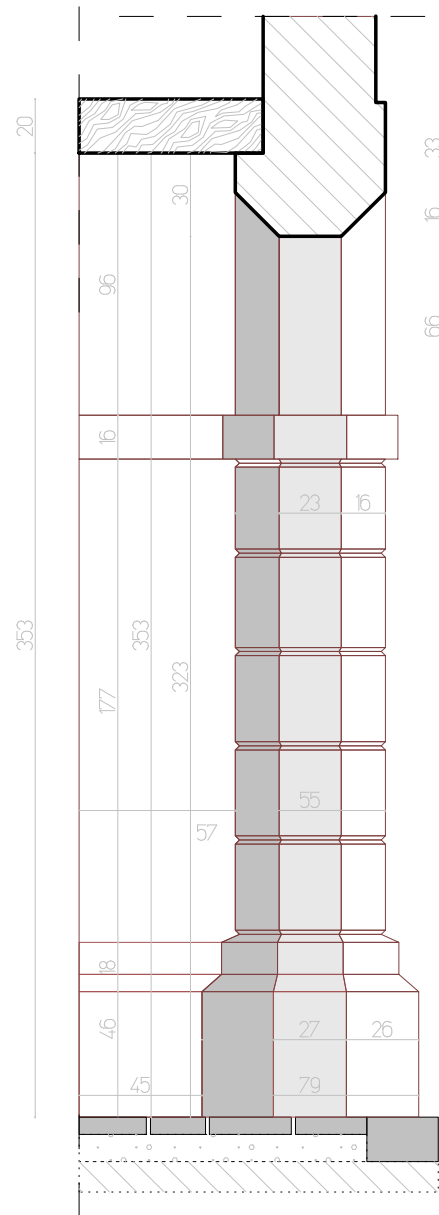

skala 1:50

Inwestor: Wyższa Szkoła Krymologii i Penitencjarytyki w Warszawie 02-520 Warszawa adres: ul. Wiśniowa 50 lokalizacja inwestycji: 62-800 KALISZ ul. Łódzka 2 działki: nr. 62/1 i 61/2 obręb 032 Tyniec	JEDNOSTKA PROJEKTOWA: Usługi Projektowe - Waldemar Kasprzak 63-313 Kocielnia Wieś ul. Kwiatowa 2c autor: mgr inż. architekt Przemysław Wierzbicki specjalność architektoniczna: UAN-7342/30/93 Izba -- WOIA nr: WP-0244 specjalność konst.-budowlana: UAN-7342/30/93 Izba -- PIIB nr: WKP-KXS-ZSM-TD8	branża: ARCHITEKTURA i KONSTRUKCJA obiekt: "Zabytkowy zespół budowlany więzienia w Kaliszu" tytuł rysunku: WEJŚCIE GŁÓWNE rzuty i przekroje inwentaryzacja - stan obecny	NR rysunku: IN-3
---	---	--	----------------------------

kolumnada wejścia głównego - front

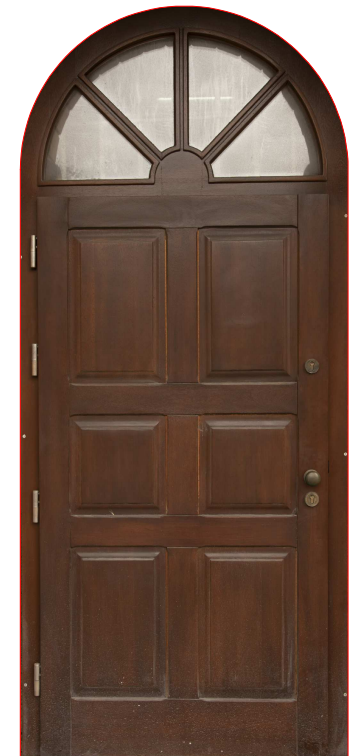

AA przekrój poprzeczny

skala 1:20

2 x okno w podcieniu

drzwi wejścia głównego

<p>inwestor: Wyższa Szkoła Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie</p> <p>02-520 Warszawa adres: ul. Wiśniowa 50</p>	<p>JEDNOSTKA PROJEKTOWA: Usługi Projektowe - Waldemar Kasprzak 63-313 Kosielska Wieś ul. Kwiatowa 2c</p> <p>autor: mgr inż. architekt Przemysław Wierzbicki specjalność architektoniczna: UAN-7342/30/93 Izba -- WOJA nr: WP-0244 specjalność konst.-budowlana: UAN-7342/30/93 Izba -- PIIB nr: WKP-KX5-25M-TD8</p>	<p>branża: ARCHITEKTURA i KONSTRUKCJA</p> <p>obiekt: "Zabytkowy zespół budowlany więzienia w Kaliszu"</p> <p>tytuł rysunku: wejście główne detale stan obecny inventaryzacja</p> <p>NR. rysunku: IN-4</p>
---	---	---